

การบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะ
ผู้ประกอบการของนักศึกษา

Academic Management of Vocational Education Colleges According to the Concept
of Entrepreneurial Characteristics Development of Students

นิจิรา บำรุงกิจ¹, ชญาพิมพ์ อุสาโห², และ พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์³
Nijira Bumroonggit¹, Chayapim Usaho², and Pruet Siribanpitak³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาและคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา และ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย กลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 141 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลแต่ละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการ ครู และนักศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 423 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบประเมินกรอบแนวคิด และแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาประกอบด้วยการจัดการเรียนและปฏิบัติ 3 ระยะต่อเนื่อง แต่ละระยะมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาและมีวิธีการเรียนการสอน 6 วิธี และคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา 4 ประการ 2) ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และค่าเฉลี่ยโดยรวมของสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมของสภาพปัจจุบันในทุกด้าน

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ / วิทยาลัยอาชีวศึกษา / การพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการ

Article Info: Received 3 October, 2016; Received in revised form 9 March, 2018; Accepted 22 January, 2019

¹ นิสิตศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล: nijira@yahoo.com

Ph.D. Candidate in Educational Administration Division, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: nijira@yahoo.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล: chayapim.u@chula.ac.th

Lecturer in Educational Administration Division, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: chayapim.u@chula.ac.th

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีเมล: pruet.s@chula.ac.th

Lecturer in Educational Administration Division, Department of Educational Policy, Management, and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University Email: chayapim.u@chula.ac.th

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the conceptual framework of entrepreneurial characteristics development of vocational college students and the entrepreneurial characteristics of students, and 2) to study the current and desired levels of academic management practices of vocational education colleges according to the concept of entrepreneurial characteristics development of students. This study was conducted using the descriptive research approach. The samples came from 141 different colleges. Data were gathered from 423 respondents (3 respondents in each institution), which included an administrator, a teacher and a student of each college. The research instruments were the evaluation form and the questionnaires. The data were analyzed using average and standard deviation.

The findings of the study were 1) the conceptual framework of entrepreneurial characteristics development was composed of three continuous stages of learning and practice principles with six different teaching methods within each stage and four entrepreneurial characteristics of students, and 2) the current and desirable stages of academic management of vocational education colleges according to the concept of entrepreneurial characteristics development of students were overall rated at a high level. Moreover, the average of the desirable stage was higher than the average of the current stage in every area of academic management.

KEYWORDS: ACADEMIC MANAGEMENT / VOCATIONAL COLLEGES / ENTREPRENEURIAL CHARACTERISTICS DEVELOPMENT

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางกระแสสังคมโลกเปลี่ยนเป็นวิสาหกิจที่ไร้พรมแดน ส่งผลให้เกิดงานใหม่เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น การเติบโตทางเศรษฐกิจ อาศัยสมาชิกในสังคมที่มองเห็นโอกาส และสามารถจัดการกับโอกาสนั้นให้เป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และสร้างผลกำไรให้เกิดขึ้น ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เป็นผู้ที่มีมองเห็นโอกาสมาก่อนบุคคลอื่นและในขณะที่บุคคลอื่นมองไม่เห็น เป็นผู้ที่น่ามาซึ่งความเปลี่ยนแปลงให้เกิดคุณค่า (Value) เกิดประโยชน์ทางการเงินต่อสังคม ต่อสาธารณชน และต่อเศรษฐกิจ (Harper, 2003; World Economic Forum [WEF], 2011) ผู้ประกอบการเป็นสัญลักษณ์ของการสร้างธุรกิจและความสำเร็จทางธุรกิจด้วยการทำงานที่มีวัตถุประสงค์ การวางแผนอย่าง

ระมัดระวัง การมองโลกในแง่ดี และการทำงานอย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างความมั่งคั่ง (Wealth) การแปลงความคิดเป็นสินค้า/บริการหรือตลาดใหม่ (Romer, 1990) การสร้างนวัตกรรมที่ช่วยให้มนุษย์มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Sarasvathy, Dew, Velamuri, & Venkataraman, 2003) อีกทั้งการมีนวัตกรรมและความกล้าเสี่ยง ทั้งหมดล้วนเป็นคุณลักษณะของผู้ประกอบการซึ่งมีความสำคัญมากขึ้นต่อสังคมในปัจจุบัน

ผู้ประกอบการจึงเป็นผู้สร้างงาน ผู้เป็นเจ้าของกิจการ มีนวัตกรรม มีความสามารถในการเปลี่ยนความคิดเป็นการกระทำได้ มองเห็นโอกาสในขณะที่ผู้อื่นมองไม่เห็น รับผิดชอบต่อสังคมและกล้าตัดสินใจ (World Economic Forum [WEF], 2009) ซึ่งผู้ประกอบการมีหลายประเภท (Zhao, 2012) และไม่ได้จำกัดเพียงการเป็นเจ้าของธุรกิจเท่านั้น กล่าวคือ ประเภทแรกเป็นผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของกิจการจ้างงานตนเองโดยมุ่งหวังผลกำไร ประเภทอื่น ๆ ได้แก่ ผู้ประกอบการทางสังคมที่ต้องการสร้างคุณค่าให้สังคมมากกว่าหวังผลกำไร ผู้ประกอบการในองค์กรที่เป็นลูกจ้างพนักงานองค์กรเอกชนผู้สร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กรได้ด้วยผลงานหรือนวัตกรรม และผู้ประกอบการนโยบายที่เป็นข้าราชการเป็นผู้ประกอบการในหน่วยงานของรัฐที่สร้างนวัตกรรมด้านนโยบายและการบริหารเพื่อให้เกิดคุณค่าสูงสุดกับบริการของรัฐ

ผู้ประกอบการมีคุณลักษณะผู้ประกอบการในตัวบุคคล เช่น ความกล้าเสี่ยง การเผชิญและตัดสินใจบนความไม่แน่นอนของข้อมูลที่มีอยู่ จึงทำให้ผู้ประกอบการแตกต่างจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการ (Kuratko & Hodgetts, 2001) นักวิชาการร่วมสมัยหลายคนเชื่อว่า คุณลักษณะผู้ประกอบการนี้เป็นสิ่งที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด (Kuratko & Hodgetts, 2001; Thornbury, 2006) แต่เป็นสิ่งที่ฝึกฝน หรือสอนได้ตั้งแต่เด็ก การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการ (Vaidya, 4102; Volery, Oser, Müller, Näpflin, & Rey, 4102; WEF, 2011) การพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการผ่านการศึกษาในสถานศึกษาด้วยหลักสูตรที่ออกแบบมาเฉพาะเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship education) ให้โอกาสผู้เรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์ และการฝึกทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (Schwarz, Wdowiak, Almer-Jarz, & Breiteneker, 2009) เป็นการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมากกว่าสอนให้มีความทักษะในการจัดตั้งธุรกิจใหม่ (Vaidya, 2014) รวมถึงเป็นการสอนที่ส่งผลต่อการสร้าง

คุณลักษณะผู้ประกอบการในผู้เรียน (Rasheed & Rasheed, 2003) ขณะเดียวกันนักวิชาการบางกลุ่มเห็นว่าคุณลักษณะผู้ประกอบการนั้นพัฒนาได้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมในสถานประกอบการจริง (Kuip & Verheul, 2003) การเรียนรู้มีเอกลักษณ์และผลลัพธ์ของการเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนรูปประสบการณ์และความรู้เดิมที่มีอยู่ (Harrison & Leitch, 2005)

นอกจากนี้คุณลักษณะผู้ประกอบการกับการเป็นผู้ประกอบการนั้นมีความสัมพันธ์ในทางตรง กล่าวคือ คุณลักษณะผู้ประกอบการที่มีในตัวบุคคลนั้นจะส่งผลให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการและต้องการเป็นผู้ประกอบการ (Luthje & Franke, 2003) อีกทั้งการพัฒนาเยาวชนด้วยการศึกษาตั้งแต่ระดับอาชีวศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการสามารถทำได้โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะผู้ประกอบการดังกล่าวข้างต้น (Volery et al., 2014) การอาชีวศึกษาของไทยเป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตเยาวชนให้เป็นผู้มีทักษะวิชาชีพและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ที่ดูแลและรับผิดชอบการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) เพื่อให้คนมีทักษะในการประกอบอาชีพและอาชีพอิสระ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [สอศ.], 2551; สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [สอศ.], 2552; สำนักงานปฏิรูปการศึกษา [สปศ.], 2545) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้เพิ่ม 2 รายวิชาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ และการเงินส่วนบุคคลเป็นรายวิชาบังคับของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะในสถานศึกษา รวมทั้งกำหนดให้สถานศึกษาทั่วประเทศจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดอบรมแผนธุรกิจในสถานศึกษาให้กับนักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่สนใจ หรือโครงการคัดเลือกทีมระดับชาติประกวดแผนธุรกิจและการประกอบธุรกิจ เช่น โครงการอาชีวะสร้างสรรค์แปรรูปธุรกิจ โครงการ Smart SME (สอศ., 2551) ปัจจุบันรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้เด็กและเยาวชนที่จบการศึกษาแล้วทุกระดับมีงานรองรับ มีงานทำเพื่อสร้างตนเองสร้างครอบครัว และสร้างประเทศได้ การพัฒนาประเทศในยุคไทยแลนด์ 4.0 จึงเป็นการพัฒนาผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม (สุวิทย์ เมษินทรีย์, 2559) อีกทั้งการเตรียมคนเพื่อรับมือกับอนาคต ทำให้ประเทศแข่งขันได้ในระดับอาเซียน ระดับภูมิภาค และระดับโลก การพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาต่อไปนี้

ใช้เรียกสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่งในสังกัด สอศ. ด้วยกลไกการบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรให้มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลตามแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา จึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ควรสนใจเพื่อให้สถานศึกษามีข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการกำหนดกลยุทธ์การบริหารวิชาการที่เหมาะสมได้ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญต่อวิทยาลัยอาชีวศึกษาในการพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา การวิจัยนี้ศึกษากรอบแนวคิดของการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา รวมถึงสภาพการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามแนวคิดดังกล่าว

วัตถุประสงค์

- 1) ศึกษากรอบแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาและคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา
- 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้มีระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย โดยสังเคราะห์เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยผู้วิจัย เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาและคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านที่เกี่ยวข้อง 6 คน ประเมินองค์ประกอบรอบที่สังเคราะห์ได้ ได้แก่

- 1) เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) 2) รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สอศ. 3) ผู้อำนวยการ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สอศ. 4) ประธานอาชีวศึกษาจังหวัดปทุมธานี สังกัด สอศ. 5) รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี สังกัด สอศ. และ 6) กรรมการหลักสูตรธุรกิจ เทคโนโลยีและการจัดการนวัตกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากนั้นศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา ซึ่ง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในสังกัด สอศ. ทั่วประเทศที่จัดการโดยรัฐและเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 จำนวน 428 แห่ง สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามภูมิภาค อีกทั้งกำหนดสัดส่วนให้จำนวนตัวอย่างครอบคลุม 14 ประเภทของวิทยาลัย และ 9 ประเภทสาขา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 141 แห่ง มีผู้ให้ข้อมูลแต่ละ 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ และนักศึกษาจากวิทยาลัยอาชีวศึกษา รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 423 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์ข้อมูลและแบบประเมินกรอบแนวคิดงานวิจัย เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิใช้ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากเอกสารวิชาการ และแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วยคำถามที่ใช้มาตรวัด 5 คำตอบแบบ Dual response มีการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยด้วยการวัดคุณภาพของเครื่องมือที่ค่า $IOC \geq 0.05$ และหาความน่าเชื่อถือด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ≥ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านทางไปรษณีย์และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติแบบบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

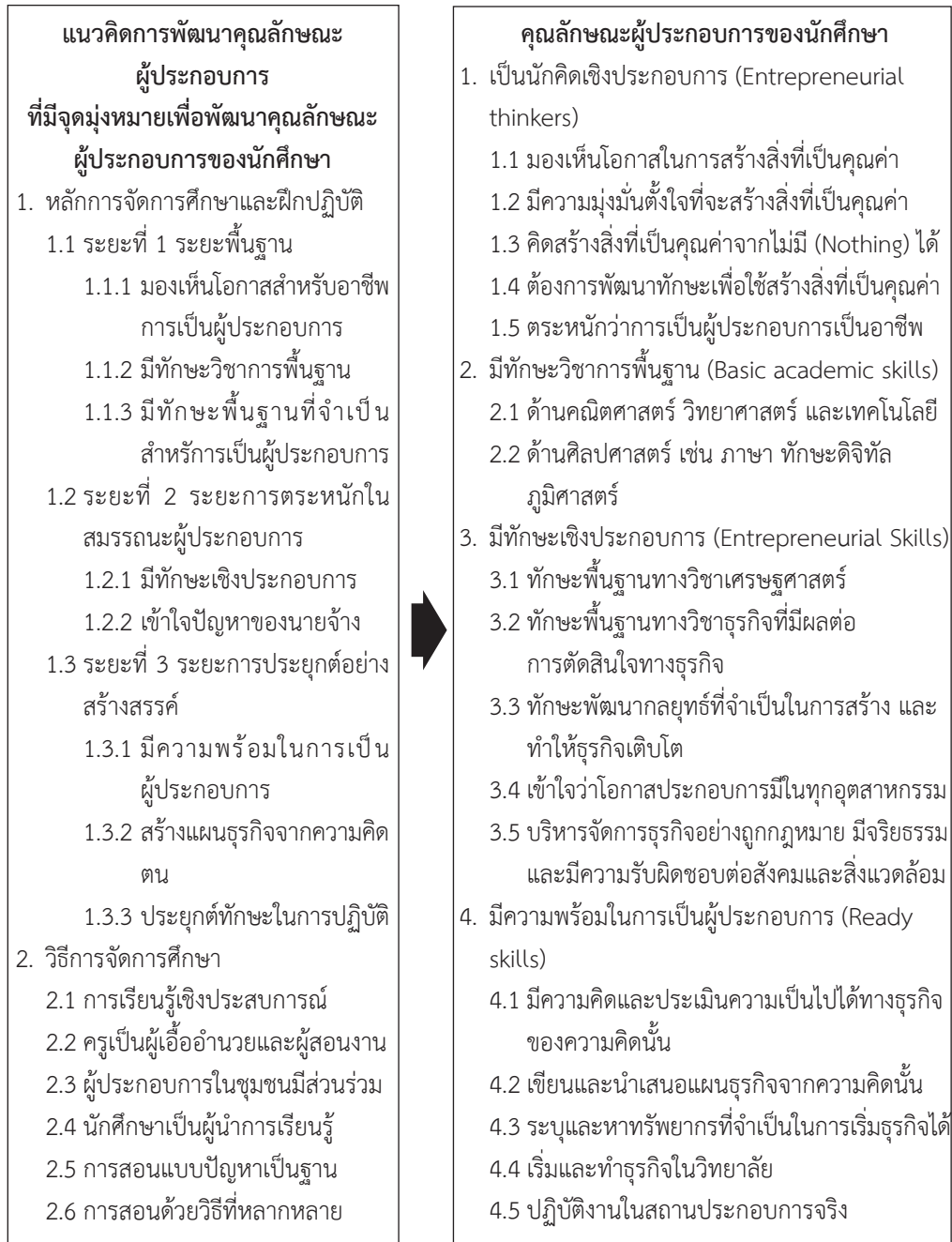
ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาและคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายการพัฒนาหลักสูตร และอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา มี 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล

แนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษามีองค์ประกอบ 2 ประการ ได้แก่ หลักการจัดการศึกษาและฝึกปฏิบัติที่เป็น 3 ระยะต่อเนื่อง และวิธีการจัดการศึกษา 6 วิธี ที่สังเคราะห์ได้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการที่พัฒนาโดยสมาคมการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการของ

สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 2004 (Denton, 1985; National Consortium for Entrepreneurship Education [NCEE], 2004) ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดของแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา
และคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีความเห็นว่า องค์ประกอบทั้งหมดมีความเหมาะสม และสามารถนำไปใช้กับการพัฒนาเครื่องมือเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาต่อไปได้ โดยให้ความสำคัญกับการลงมือปฏิบัติและประสบการณ์การเป็นผู้ประกอบการของผู้สอน มีความเห็นดังนี้

“...สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องมีการสร้างธุรกิจจำลอง จัดทำศูนย์บ่มเพาะเพื่อให้นักศึกษา มีคุณลักษณะเป็นผู้ประกอบการในแต่ละประเภทธุรกิจด้วย และเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติจริง แล้วจึงให้ไปเรียนรู้การประกอบการในสถานประกอบการจริง... ครูที่จะมาสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้ประกอบการได้นั้น ครูต้องเป็นผู้ประกอบการมาก่อน หรือมีทักษะของการเป็นผู้ประกอบการ”

จากภาพ 1 พบว่า หลักการจัดการศึกษาและฝึกปฏิบัติแบ่งเป็น 3 ระยะที่ต่อเนื่องและเป็นลำดับ เริ่มจาก ระยะที่ 1 ระยะพื้นฐาน เป็นระยะที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเป็นนักคิดเชิงประกอบการและมีทักษะวิชาการพื้นฐาน ผู้เรียนได้มองเห็นโอกาสสำหรับการประกอบการเป็นอาชีพในเศรษฐกิจตลาดเสรี ระยะที่ 2 ระยะการตระหนักในสมรรถนะผู้ประกอบการ มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีทักษะเชิงประกอบการ หลังจากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานแล้วระยะที่ 2 นี้พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการเริ่มต้น ที่สอนกันได้ในรายวิชาการเป็นผู้ประกอบการหรือเป็นส่วนหนึ่งของรายวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ และให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาต่าง ๆ จากมุมมองของเจ้าของธุรกิจขนาดย่อม/ผู้ประกอบการ และ ระยะที่ 3 ระยะการประยุกต์อย่างสร้างสรรค์ เป็นระยะสุดท้าย เป็นระยะที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ ให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่เรียนมาในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อสร้างแผนธุรกิจจากความคิดของตนเองได้ เริ่มและดำเนินธุรกิจในบริบทของวิทยาลัยได้ โดยทุกระยะของการจัดการเรียนการสอนมีวิธีการจัดที่หลากหลาย 6 วิธี ดังนี้

1) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีประสบการณ์ของตนเอง เพื่อสร้างความเท่าเทียมทางอารมณ์ในกระบวนการเรียนรู้

2) ครูเป็นผู้เอื้ออำนวยและผู้สอนงาน ซึ่งเป็นวิธีการของผู้สอนในการกำหนดบทบาทของตนเป็นผู้เอื้ออำนวยและโค้ชเพื่อนำผู้เรียนไปสู่ทางแก้ปัญหา มีกระบวนการให้ผู้เรียน

ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง และช่วยให้ผู้เรียนได้เลือกแนวทางของตนเองได้ ช่วยผู้เรียนให้ได้เรียนรู้จากข้อผิดพลาดและความสำเร็จของตนเอง

3) ผู้ประกอบการในชุมชนมีส่วนร่วม เป็นการตั้งสมาชิกในชุมชนที่เป็นผู้ประกอบการเข้ามาเป็นวิทยากรบรรยาย เป็นพี่เลี้ยง เป็นที่ปรึกษา และเป็นต้นแบบให้แก่นักศึกษาในวิทยาลัย

4) นักศึกษาเป็นผู้นำการเรียนรู้ โดยให้นักศึกษา/ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเรียนการสอน และดำเนินการจัดกิจกรรมเอง เช่น วางแผนธุรกิจ สร้างและบริหารจัดการธุรกิจ จัดทัศนศึกษา ฝึกฝนการเจรจาต่อรอง ทำกิจกรรมกลุ่มแก้ปัญหา รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง และเรียนรู้แบบการสืบสอบเป็นฐาน

5) การสอนแบบปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการที่ให้นักศึกษามีทักษะเพื่อเป็นนักแก้ปัญหาที่ดี มีโอกาสได้แก้ปัญหาทั้งง่ายและยาก คือมีทั้งปัญหาที่มีคำตอบชัดเจนและปัญหาที่มีคำตอบไม่ตายตัว/ไม่ชัดเจน

6) การสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย เป็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา ประสบการณ์ที่ต้องใช้หนังสือ คอร์สต่าง ๆ การสัมมนา การวิจัย การเรียนเป็นกลุ่ม การสวมบทบาท การมีวิทยากรมาบรรยาย การมีพี่เลี้ยง การมีที่ปรึกษา การมีต้นแบบ การทัศนศึกษา การอบรมโดยใช้คอมพิวเตอร์ และอื่น ๆ เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้ขั้นสูง

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาพรวม

การบริหารวิชาการ ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.61	0.81	มาก	4.27	0.84	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.52	0.87	มาก	4.25	0.85	มาก
ด้านการประเมินผล	3.51	0.82	มาก	4.26	0.83	มาก
รวม	3.55	0.88	มาก	4.26	0.82	มาก

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาตามแนวคิดการพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.55$) แต่ต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.26$)

เช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการ จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.61$) รองลงมาคือด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.52$) และด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.51$) ตามลำดับ แต่ต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ทุกด้าน โดยด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ($\bar{x} = 4.27$) รองลงมาคือด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 4.26$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.25$) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา

การบริหารวิชาการฯ ด้านการพัฒนาหลักสูตรมี จุดมุ่งหมายพัฒนาคุณลักษณะ ของนักศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1. เป็นนักคิดเชิงประกอบการ	3.76	0.87	มาก	4.32	0.89	มาก
2. มีทักษะวิชาการพื้นฐาน	3.55	0.84	มาก	4.22	0.83	มาก
3. มีทักษะเชิงประกอบการ	3.55	0.82	มาก	4.27	0.83	มาก
4. มีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ	3.56	0.85	มาก	4.28	0.83	มาก
รวม	3.61	0.81	มาก	4.27	0.84	มาก

จากตาราง 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา เป็นรายข้อนั้น พบว่า จุดมุ่งหมายพัฒนาให้นักศึกษามีคุณลักษณะเป็นนักคิดเชิงประกอบการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.76$) เช่นเดียวกับสภาพที่พึงประสงค์ที่จุดมุ่งหมายพัฒนาให้นักศึกษามีคุณลักษณะเป็นนักคิดเชิงประกอบการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.32$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน

การบริหารวิชาการฯ ด้านการจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1. ระยะที่ 1 ระยะพื้นฐาน ให้นักศึกษา	3.54	0.77	มาก	4.27	0.85	มาก
1) มองเห็นโอกาสสำหรับ						
อาชีพการประกอบการ	3.55	0.90	มาก	4.29	0.81	มาก
2) มีทักษะวิชาการพื้นฐาน	3.57	0.88	มาก	4.28	0.80	มาก
3) เข้าใจเศรษฐกิจตลาดเสรี	3.49	0.90	ปานกลาง	4.24	0.79	มาก
2. ระยะที่ 2 ระยะการตระหนัก	3.50	0.81	มาก	4.25	0.73	มาก
ในสมรรถนะผู้ประกอบการ ให้นักศึกษา						
1) มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับ	3.53	0.89	มาก	4.26	0.79	มาก
การประกอบการ						
2) เข้าใจปัญหานายจ้าง	3.46	0.91	ปานกลาง	4.23	0.80	มาก
3. ระยะที่ 3 ระยะการประยุกต์	3.52	0.83	มาก	4.25	0.72	มาก
อย่างสร้างสรรค์ ให้นักศึกษา						
1) มีความพร้อมในการเป็น	3.51	0.88	มาก	4.25	0.80	มาก
ผู้ประกอบการ						
2) สร้างแผนธุรกิจจากความคิดของตน	3.52	0.91	มาก	4.25	0.80	มาก
3) ประยุกต์ทักษะที่สั่งสมมา	3.53	0.89	มาก	4.24	0.81	มาก
เพื่อเริ่มและทำธุรกิจในวิทยาลัย						
รวม	3.52	0.87	มาก	4.25	0.85	มาก

จากตาราง 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นรายข้อ พบว่า การจัดการเรียนการสอน ระยะที่ 1 ระยะพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 3.54) เช่นเดียวกับสภาพที่พึงประสงค์ ที่การจัดการเรียนการสอน ระยะที่ 1 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.27)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ด้านการประเมินผล

การบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา ด้านการประเมินผล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{x}$	SD	แปลผล	$\bar{x}$	SD	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตร	3.50	0.90	มาก	4.23	0.79	มาก
2. การจัดการเรียนการสอน	3.51	0.65	มาก	4.25	0.53	มาก
1) ระยะเวลาพื้นฐาน	3.54	0.89	มาก	4.27	0.79	มาก
2) ระยะที่ 2 ระยะการตระหนัก ในสมรรถนะผู้ประกอบการ	3.49	0.96	ปานกลาง	4.22	0.97	มาก
3) ระยะการประยุกต์อย่างสร้างสรรค์	3.51	0.88	มาก	4.28	0.79	มาก
รวม	3.51	0.82	มาก	4.26	0.83	มาก

จากตาราง 4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ด้านการประเมินผล เป็นรายชื่อ พบว่า การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย
ของสภาพปัจจุบันสูงสุด ($\bar{x} = 3.51$) เช่นเดียวกับสภาพที่พึงประสงค์ของการประเมินผล
การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.25$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาตาม
แนวคิดการพัฒนาคูณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา ที่ได้จากการสังเคราะห์ และได้รับ
การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยที่สำคัญ
ในการพัฒนาคูณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา แบ่งเป็นระยะ
การจัดการเรียนการสอน 3 ขั้นที่ต่อเนื่อง มีวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์
กับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตร สามารถนำไปศึกษาวิจัยต่อยอดได้ หรือนำไปประยุกต์
กับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ การจัดการเรียนและฝึกปฏิบัติ
การเป็นผู้ประกอบการในสถานศึกษา รวมถึงการประเมินผลจุดมุ่งหมายหลักสูตรและ
การประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมในบริบทของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของไทย
เพื่อพัฒนาคูณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในสภาพที่พึงประสงค์สูงกว่าค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันทั้ง 3 ด้านอาจเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดต้องการเห็นระดับการปฏิบัติในสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการที่สูงกว่าระดับที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบันเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้นและเชื่อว่าการปฏิบัติที่พึงประสงค์ควรดีกว่าการปฏิบัติในปัจจุบัน

ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรให้มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นนักคิดเชิงประกอบการ ทั้งในสภาพที่พึงประสงค์และในสภาพปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลต้องการสร้างให้นักศึกษามีความคิดอย่างผู้ประกอบการเป็นสิ่งสำคัญ เป็นผู้มองเห็นโอกาสในขณะที่ผู้อื่นมองไม่เห็นและกล้าเสี่ยงเป็นคุณลักษณะที่แยกผู้ประกอบการออกจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Kuratko and Hodgetts (2001) ที่ว่า ความกล้าเสี่ยงและการกล้าเผชิญ การตัดสินใจบนความไม่แน่นอนของข้อมูลที่มีอยู่กลายเป็นมาตรฐานที่แยกผู้ประกอบการออกจากผู้ที่ไม่ใช่ผู้ประกอบการ

ผลการวิจัยรายข้อด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการเรียนการสอน ในระยะที่ 1 ระยะพื้นฐานมีค่าสูงสุดอาจเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการพัฒนานักศึกษาที่ไม่มีความรู้พื้นฐานใด ๆ มาก่อนให้เริ่มมองเห็นโอกาสสำหรับการประกอบการว่าเป็นอาชีพในเศรษฐกิจตลาดเสรี ให้นักศึกษามีทักษะวิชาการพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อการเป็นผู้ประกอบการ มีความเข้าใจและมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นผู้ประกอบการในระบบเศรษฐกิจตลาดเสรี ทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการและส่งผลกระทบต่อความต้องการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Luthje and Franke (2003) ที่ว่าคุณลักษณะผู้ประกอบการในตัวบุคคล ส่งผลต่อทัศนคติและความต้องการเป็นผู้ประกอบการของบุคคล และสอดคล้องกับข้อค้นพบที่ว่า คุณลักษณะผู้ประกอบการนี้เป็นสิ่งที่พัฒนาขึ้นได้ด้วยการศึกษา หลักสูตรการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการพัฒนาความรู้และทักษะผู้เรียนด้านการเป็นผู้ประกอบการ (Kuratko & Hodgetts, 2001; Rasheed & Rasheed, 2003; Schwarz et al., 2009; Thornbury, 2006; Vaidya, 2014; Volery et al., 2014)

ผลวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนสูงเป็นอันดับรองลงมาจากค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตร และต่างจากค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันที่อยู่ในลำดับต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการเห็นแนวทางการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และมีการกำหนดเกณฑ์ในการวัดผลการเรียนรู้ เช่น การประเมินความเป็นไปได้ของแผนธุรกิจ ด้วยระดับการตอบรับการขอกู้ยืมจากสถาบันการเงิน หรือเกณฑ์การวัดผลประกอบการของธุรกิจในรูปแบบของกำไร/ขาดทุนหรือผลตอบแทนจากสินทรัพย์เมื่อเลิกกิจการ

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนควรพัฒนาเพิ่มเติม ให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ในระยะที่ 2 ระยะการตระหนักในสมรรถนะผู้ประกอบการ และในระยะที่ 3 ระยะการประยุกต์อย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ควรทำการประเมินผลผลลัพธ์การเรียนรู้ทั้ง 2 ระยะนี้อย่างจริงจังและครอบคลุม ข้อค้นพบนี้สนับสนุนงานวิจัยว่า ด้วยมาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อการเป็นผู้ประกอบการของสหรัฐอเมริกา (NCEE, 2004) ที่แบ่งการจัดการเรียนการสอนเป็นระยะที่ต่อเนื่อง และการประเมินผลที่ต้องใช้ทรัพยากรในการบริหารจัดการไว้ได้อย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และยังสนับสนุนข้อค้นพบงานวิจัยในอดีตที่ว่าสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการเงิน การใช้ทรัพยากรและบุคลากร เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างเป็นเชิงรุกและมีเป้าหมายในทิศทางเดียวกัน (สุรดา ไชยสงคราม และ คณะ, 2556)

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลจัดเป็นนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี เทคนิคและการใช้สื่อต่าง ๆ สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด ซึ่งผู้พัฒนานวัตกรรมในที่นี้หมายถึงครูผู้สอน รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะการสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมข้อค้นพบในอดีตที่ว่าทักษะการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของครูในปัจจุบันยังต้องพัฒนาให้ถึงระดับที่พึงประสงค์และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีทักษะการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ (ณิชา ฉิมทองดี และ คณะ, 2558)

การพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาด้วยการบริหารวิชาการทั้ง 3 ด้าน จะส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นนักคิดเชิงประกอบการ มีทักษะวิชาการพื้นฐานที่จำเป็น มีทักษะเชิงประกอบการ และมีความพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการ โดยตระหนักว่าการเป็นผู้ประกอบการ

เป็นอาชีพ เป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพนอกเหนือจากการเป็นลูกจ้างสถานประกอบการ หรือทางเลือกในการเรียนต่อเมื่อจบการศึกษา ทำให้มีจำนวนนักศึกษาที่เลือกจะทำงานส่วนตัวเมื่อจบการศึกษาเพิ่มขึ้นหรือเลือกที่จะทำงานในสถานประกอบการเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้สัดส่วนของจำนวนนักศึกษาที่เลือกทำงานต่อจำนวนของนักศึกษาที่เลือกเรียนต่อเพิ่มสูงขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลือชัย แก้วสุข (2556) ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติในสถานศึกษา และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงการปฏิบัติในสถานศึกษา

1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลลัพธ์ของการประเมินกรอบมาประกอบการกำหนดนโยบายสนับสนุนครู/อาจารย์ ในการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเพื่อกำหนดตัวชี้วัด และการกำหนดเกณฑ์การวัดประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในระยะที่ 2 ระยะการตระหนักในสมรรถนะการประกอบการ และระยะที่ 3 ระยะการประยุกต์อย่างสร้างสรรค์

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลลัพธ์ของการประเมินกรอบมาประกอบการกำหนดนโยบายสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการขยายความร่วมมือกับผู้ประกอบการในชุมชน ให้ผู้ประกอบการได้มีส่วนร่วมกับสถานศึกษา เช่น เป็นวิทยากรบรรยายในสถานศึกษา หรือให้ออกาสกับนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ

3) ครู/อาจารย์ ผู้สอนวิชาการเป็นผู้ประกอบการหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องควรนำผลลัพธ์ของการประเมินกรอบงานวิจัยไปพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอน และการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อจัดการจัดการเรียนการสอน ในการพัฒนานักศึกษาให้เข้าใจเศรษฐกิจตลาดเสรี รวมถึงเข้าใจปัญหาของการทำธุรกิจจากมุมมองของเจ้าของธุรกิจหรือนายจ้าง อีกทั้งได้ลงมือปฏิบัติธุรกิจจริงในวิทยาลัย เป็นธุรกิจที่นักศึกษาแปลงความคิดของตนเองเป็นแผนธุรกิจ เป็นการประยุกต์ความรู้และทักษะที่สั่งสมมาเพื่อเริ่มและทำธุรกิจในวิทยาลัย

4) ครู/อาจารย์ ผู้สอนวิชาการเป็นผู้ประกอบการหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องควรกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผล วัตถุประสงค์การประเมินผลการเรียนรู้ กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน กำหนดตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะผู้ประกอบการใน ระยะที่ 2 ระยะการตระหนักในสมรรถนะผู้ประกอบการ เพื่อวัดและประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

5) ครู/อาจารย์ ผู้สอนวิชาการเป็นผู้ประกอบการหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้องควรกำหนดเกณฑ์และวิธีการประเมินผล วัตถุประสงค์การประเมินผลการเรียนรู้ กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมเพื่อการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน กำหนดตัวชี้วัดเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ ใน ระยะที่ 3 ระยะการประยุกต์อย่างสร้างสรรค์ วัดและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ว่าผู้เรียนมีความพร้อมในการเริ่มธุรกิจ รู้ปัญหาในการทำธุรกิจ รู้จักและเข้าใจการทำแผนธุรกิจอย่างหลากหลายที่เกิดขึ้นทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันในทุกด้าน จึงควรมีการวิจัยเชิงลึกเพื่อศึกษาต่อยอดเรื่องกลยุทธ์การบริหารวิชาการสำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพื่อผลิตนักศึกษาที่มีคุณลักษณะผู้ประกอบการ

2) จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในระยะที่ 1 ระยะพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสนใจเป็นผู้ประกอบการ การเริ่มมองเห็นโอกาสสำหรับการประกอบการ จึงควรมีการวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษาสำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยเฉพาะนวัตกรรมวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้ประกอบการของนักศึกษา

3) จากผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของการบริหารวิชาการ จึงควรมีการวิจัยและพัฒนาแบบการประเมินผลจุดมุ่งหมายหลักสูตรและการเรียนการสอนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะผู้ประกอบการ

4) จากผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ของการประเมินผล การบริหารวิชาการสูงสุดกว่าทุกด้าน จึงควรมีการวิจัยเชิงลึกเพื่อศึกษา และเสนอแนะ ด้านการประเมินผล รวมถึงเกณฑ์ ตัวชี้วัดที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ มากขึ้น สำหรับการเรียนการสอนใน ระยะที่ 2 ระยะการตระหนักในสมรรถนะผู้ประกอบการ ที่ผู้เรียนต้องมีทักษะจำเป็นสำหรับการประกอบการ และระยะที่ 3 ระยะการประยุกต์อย่าง สร้างสรรค์ ที่ผู้เรียนได้ลงมือดำเนินธุรกิจในวิทยาลัยจากแผนธุรกิจของตน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ณิชา ฉิมทองดี และ คณะ. (2558). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อสร้างนวัตกรรม การจัด การเรียนรู้. *วารสารครุศาสตร์*, 43(4), 29-44.
- ลือชัย แก้วสุข. (2556). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อตอบสนอง ความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ. *วารสารครุศาสตร์*, 41(1), 17-29.
- สุรดา ไชยสงคราม และ คณะ. (2556). กลยุทธ์การบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน. *วารสารครุศาสตร์*, 41(4), 162-179.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2559). *ทรัพย์สินทางปัญญากับ Thailand 4.0*. สืบค้นจาก <https://www.worldgdn-asia.com/article/84/ทรัพย์สินทางปัญญากับ-thailand-4-0>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2551). *เส้นทางอาชีวะสู่ก้าวหน้า*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551*. สืบค้นจาก http://www.moe.go.th/moe/nipa/ed_law/p.r.g.edu33.pdf
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *ปัญจปฏิรูปการศึกษาแนวทางการปฏิรูป*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.

ภาษาอังกฤษ

- Denton, N. (1985). Perceptions of entrepreneurs and secondary vocational educators on selected aspects of entrepreneurship and entrepreneurship education (Doctoral Dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database.
- Harper, D. A. (2003). *Foundations of entrepreneurship and economic development*. London: Routledge.
- Harrison, R. T., & Leitch, C. M. (2005). Entrepreneurial learning: Researching the interface between learning and the entrepreneurial context. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 29(4), 351–371.
- Kuip, I., & Verheul, I. (2003). *Early development of entrepreneurial qualities: The role of initial education*. SCALES-paper N200311. Zoetermeer: EIM Business and Policy Research.
- Kuratko, D. F., & Hodgetts, R. M. (2001). *Entrepreneurship: A contemporary approach* (5th ed.). Florida: Harcourt.
- Luthje, C., & Franke, N. (2003). The ‘making’ of an entrepreneur: Testing a model of entrepreneurial intent among engineering students at MIT. *R&D Management*, 33(2), 135–147.
- National Consortium for Entrepreneurship Education [NCEE]. (2004). *National standards of practice for entrepreneurship education*. Retrieved from: http://www.entre-ed.com/Standards_Toolkit/index.htm
- Rasheed, H. S., & Rasheed, B. (2003). Developing entrepreneurial characteristics in minority youth: The effects of education and enterprise experience. *International Research in the Business Disciplines*, 4, 261–277.
- Romer, P. (1990). Endogenous technological change. *Journal of Political Economy*, 98(5, Part 2), 71-102.
- Sarasvathy, S. D., Dew, N., Velamuri, S. R., & Venkataraman, S. (2003). Three views

of entrepreneurial opportunity. In Z. Acs & D. Audretsch (Eds.), *Handbook of entrepreneurship research: An interdisciplinary survey and introduction* (2nd ed., pp.) New York: Springer Science+Business Media.

Schwarz, E. J., Wdowiak, M. A., Almer-Jarz, D. A., & Breiteneker, R. J. (2009).

The effects of attitudes and perceived environment conditions on students' entrepreneurial intent: An Austrian perspective. *Education and Training*, 51(4), 272–291.

Thornbury, N. (2006). *Lead like and entrepreneur*. New York: McGraw Hill.

Vaidya, S. (2014). *Developing entrepreneurial life skills: An experiment in Indian schools*. Barnsley: Institute of Small Business and Entrepreneurship.

Volery, T., Oser, F., Müller, S., Näpflin, C., & Rey, N. D. (2014). Can entrepreneurship be taught to vocational students?. In S. Weber, F. K. Oser, F. Achtenhagen, M. Fretschner, & S. Trost (Eds.), *Becoming an entrepreneur* (pp. 161–176). Rotterdam: Sense.

World Economic Forum [WEF]. (2009). *Educating the next wave of entrepreneurs: Unlocking entrepreneurial capabilities to meet the global challenges of the 21st century. A report of the global education initiative*. Retrieved from http://www.weforum.org/pdf/GEI/2009/Entrepreneurship_Education_Report.pdf

World Economic Forum [WEF]. (2011). *Unlocking entrepreneur capabilities to meet the global challenges of the 21st century: Final report on the entrepreneurship education work stream*. Retrieved from: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GEI_UnlockingEntrepreneurialCapabilities_Report_2011.pdf

Zhao, Y. (2012). *World class learners: Educating creative and entrepreneurial students*. California: Sage.